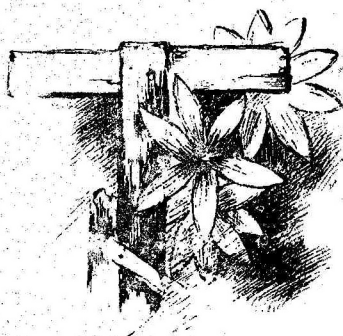

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

ΕΠΙ ΓΑΛΛΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ

ΗΝ πτώσιν τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας ἐπὶ τριακόςια καὶ δεκατέσσαρα περίπου ἔτη κυβερνησάσης τὴν Ζάκυνθον, διεδέχθη ἡ ἐν ἔτει 1797 κατοχὴ τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Γάλλων δημοκρατικῶν 1).

Ἡ ἀποτίναξις τόσῳ μακροαίωνος δεσποτίας, ὅποια ἡ τῆς ἀριστοκρατηθείσης Ἑνετίας, ἦτις, παρὰ τὰ ἐλαττώματα καὶ μειονεκτήματα, παρὰ τὰ λάθη ἴσως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐκέντητο καὶ πολλὰς τὰς ἀρετάς, καὶ ἦτις ὅμως, ὡς δουλεία καὶ τάφος ὄχι μόνον ὑπὸ τῶν τότε Γάλλων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τινῶν ἱστορικῶν ὅλως ἀδασανίστως εἶχε χαρακτηρισθῇ, καὶ ἡ κατάληψις τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Γάλλων, τῶν ὁποίων αἱ κηρυσσόμεναι ἀγναι εἰσηγήσεις τῆς ἰσότητος καὶ ἀδελφότητος ἠλέετριζον τὸν λαόν, ἔπρεπε νὰ ἐορτάσθῃ καὶ πανηγυρισθῇ μὴ ὅσον εἶδόν τε μεγαλυτέρας ἐπισημότητος καὶ μεγαλοπρεπείας.

Μία τῶν ἐορτῶν τούτων ἦτο καὶ ἡ τῆς Γεωργίας, ὁρισθεῖσα διὰ τὴν 10ην τοῦ μηνὸς Μεσσιδώρου, (17]28 Ἰουνίου) 1798, 2) ἐπέτειον τῆς εἰς Κέρκυραν ἀφίξιως τῶν Γάλλων. Καὶ ἡ ἐορτὴ αὕτη ἐπρόκειτο νὰ πανηγυρισθῇ μετ' ἀκρατήτου ἐνθουσιασμοῦ, καθότι τὸ συμπῆδον εὐχάριστον ἀγγέλλμα τῆς ὑπὸ τοῦ Βοναπάρτου ἀλώσεως τῆς Μελῆτις ἐνέπλησε χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως τοὺς κατοίκους.

Ἡ Κεντρικὴ διοίκησις (Amministrazione Centrale) τῆς νήσου ἐξέδωκε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον καὶ ἀπέστειλε πρὸς ἐντέλεισιν τῇ Δημοτικῇ ἀρχῇ (Amministrazione Municipale) (4) παραγγέλουσα, ἵνα αὕτη, ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Γεντιλλὺ καὶ τοῦ φρουράρχου, προετοιμασίῃ τοὺς κατοίκους, καὶ δὴ τοὺς περὶ τὴν πλατείαν τῆς Ἑλευθερίας, (5) νὰ στολίσωσι δι' ἀνθῶν καὶ ταπήτων τὰς θύρας, τὰ παράθυρα,

τοὺς ἐξώστας τῶν οἰκιῶν καὶ τὰ καταστήματα αὐτῶν, κατασκευάσῃ δ' ἐν τῇ πλατείᾳ, πλησίον τοῦ Ὑγειονόμιου, τρεῖς στερεὰς ἐξέδρας διὰ τὰς ἀστικὰς Ἀρχάς. Τὸ πρόγραμμα ἐκεῖνο ἔσπευσε νὰ δημοσιεύσῃ ἡ Δημοτικὴ ἀρχὴ πρὸς τοὺς κατοίκους οἵτινες καὶ προσεκαλοῦντο πάντες εἰς ἐκούσιον ἔρανον, ἅτε τῶν δημοσίων τῆς Ζακύνθου ταμείων στερουμένων χρημάτων. (6)

Ἡ ἐορτὴ τῆς Γεωργίας διεξήχθη ἐν Ζακύνθῳ κατὰ τὴν ἐξῆς διάταξιν. (7)

Διαταγὴ τοῦ στρατηγοῦ, ἡ ἐναρξίς τῆς ἐορτῆς ἐγένετο, ριφθέντων ἱκανῶν κανονοβολισμῶν, τῇ πρωΐᾳ τῆς 10ης Μεσσιδώρου.

Ἀπασαί αἱ Ἀρχαὶ μετὰ τῶν πολιτῶν, οἷς εἶχον ἀντιτεθῇ τὰ τῆς ἐορτῆς, συνοιθοροίσθησαν εἰς τὴν νομαρχίαν, ὅπου εἶχε παραταχθῇ ὁ στρατός, ἀποτελούμενος ἐξ ἐνὸς λόχου γριναδιέρων, ὧν προηγούντο σκαπανεῖς, καὶ τεσσαράκοντα ἀγροφυλάκων μετὰ τοῦ διοικητοῦ καὶ τῆς σημαίας αὐτῶν.

Ἡ πομπὴ ἐξεκίνησεν, ὡς ἐξῆς: Προηγούντο δύο ἄροτρα ἀνθοστόλιστα, ἕκαστον τῶν ὁποίων εἴλκετο ὑπὸ ζεύγους λευκῶν βοῶν, τὰ δὲ ἡνία αὐτῶν περιελίσσοντο διὰ μυρσινῶν καὶ ἄλλων ἀνθῶν. Ταῦτα ἠλαύνοντο ὑπὸ δύο λευκοενδεδυμένων νεανιῶν, ἀνὰ χεῖρας κρατοῦντων δύο στεφανοπλεκτάνας ἐν εἴδει ἡνίων, ἐφ' ἑκάστου δὲ βοῶς ἐκάθητο νεανίας λευχειμονῶν καὶ κρατῶν εἰς χεῖρας γεωργικὸν ἐργαλεῖον. Εἵποντο ὁ β' λόχος τῶν ἀγροφυλάκων καὶ οἱ ἐκ τῶν τεσσάρων ἐξοχικῶν Δήμων (8) (Cai toni) ἐκλελεγμένοι Προϊστάμενοι, ἀνὰ δύο, ἔχοντες τὰς κόμας ἐστολισμένας διὰ μύρτων, δάφνης καὶ ἀνθῶν καὶ κρατοῦντες γεωργικὸν ἐργαλεῖον, ἐστολισμένον διὰ δέματος στάχυων καὶ ἀνθῶν.

Ἦκολούθει κατόπιν ἁμάξα, συρομένη ὑπὸ τεσσάρων λευκῶν ἵππων, ἐφ' ἧς ἐφέροντο τέσσαρες Προεστοί, (9) ἐκλεγέντες ἵνα δεχθῶσι τὸ βραβεῖον τῆς ἀρετῆς καὶ ἡ ἐκ τεσσαράκοντα ὑψίσμων νέων ἀποτελουμένη πολιτοφυλακὴ μετὰ τῆς σημαίας αὐτῆς, εἰτα τέσσαρα πεδῖνα πυροβόλα, οὐλαμὸς πυροβολικοῦ καὶ ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ.

Εἵπετο κατόπιν τὸ ἄρμα τῆς Ἑλευθερίας, παρι-

στωμένης δι' ἀγάλματος γυναικός, κρατούσης διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς τὸ κέρας τῆς Ἀμαλθείας, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας τρόπαιον ἐκ γεωργικῶν ἐργαλείων, στηριζόμενον ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῆς. Τὸ ἄρμα τοῦτο ἐσύρετο ὑπὸ ὀκτὼ νέων, μετωπηδὸν τοποθετημένων λευχειμονούντων καὶ φερόντων τριχρούς ταινίας, ὡς ζῶνας, πλαγίως δὲ στεφάνους ἐκ δάφνης καὶ ἐκ τῶν παραθύρων ἐρραίνετο δι' ἀνθέων. Τέσσαρες νεώτεροι τὴν ἡλικίαν ὁμοιόμορφως ἐνδεδυμένοι ἐκράτουν ἀνθοστόλιστα τέσσαρα τόξα ἐπὶ τῶν τεσσάρων τοῦ ἁρματος γωνιῶν ἐστηριγμένα, ὅπισθω δ' αὐτῶν νεᾶνις, κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν ἔθος ἐνδεδυμένη, ἐκράτει διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς χρυσὴν σάλπιγγα διὰ δὲ τῆς ἐτέρας δάφνινον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Ἐλευθερίας τεθειμένον. Ἡκολούθουν κατόπιν τὸ προσωπικὸν τῶν τεσσάρων ἐξοχικῶν δῆμων, οἱ εἰρηνοδίκαι, τὸ προσωπικὸν τοῦ τε Ἐνεχυροδανειστηρίου καὶ Ὑγειονομείου, τὸ ἐμποροδικεῖον, τὸ πρωτοδικεῖον μετὰ τοῦ προέδρου ἐπὶ κεφαλῆς, πρὸς δεξιὰ μὲν ἔχοντος τὸν προϊστάμενον τῶν ὀρκωτῶν, πρὸς ἀριστερὰ δὲ τὸν πρόεδρον τῆς Δευτέρας Ἀκροάσεως. Ὁ πρόεδρος τοῦ κακουργοδικείου πρὸς δεξιὰ ἔχων τὸν ἐπίτροπον τοῦ Διευθυντοῦ, καὶ πρὸς ἀριστερὰ τὸν Εἰσαγγελεᾶ ἀκολουθούμενον ὑπὸ τῶν τεσσάρων κακουργοδικῶν. Κατόπιν εἵποντο ἡ δημοτικὴ ἀρχή, ὁ στρατηγός, ὁ νομάρχης, τὸ ἐπιτελεῖον τῆς προϋρᾶς, ἡ χωροφυλακὴ καὶ εἰς λόχος.

Ὁ πομπὴ ἔσθη εἰς τὴν συνοικίαν Ἀμμου, ὅπου, ἅμα τῇ ἀφίξει τῆς, εἰς παράγγελμα τοῦ προέδρου, οἱ προστοὶ ἀντήλλαξαν τὰ ἐργαλεῖα τῶν πρὸς τὰ ὅπλα τῶν στρατιωτῶν. Ὁ στρατηγός καὶ ὁ νομάρχης ἀνέλαβον τὴν ὁδηγίαν ἀρότρου καὶ ἐσχημάτισαν κατὰ γῆς αὐλακα ὑπὸ τοὺς ἤχους μουσικῆς καὶ ἁρμάτων καὶ ὑπὸ τοὺς κρότους τῶν πυροβολισμῶν. Εἶτα οἱ στρατιῶται ἀνέλαβον τὰ ὅπλα τῶν κεκοσμημένα ὑπὸ δέσμης στάχυων καὶ ἀνθέων.

Ἡ πομπή, ἐπιστρέψασα διὰ τῆς πλατείας ὁδοῦ μετὰ τῆς αὐτῆς διατάξεως, κατέληξεν εἰς τὴν πλατείαν, εἶτα εἰς ἐκείνην τῆς Ἐλευθερίας, ἔκαμε στροφὴν καὶ ἅπαντες κατέλαβον τὰς θέσεις τῶν, ἥτοι ὁ μὲν στρατηγός, ὁ νομάρχης, τὸ ἐπιτελεῖον καὶ ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ κατέλαβον τὴν μεσαίαν ἐξέδραν, οἱ δὲ δικασταὶ καὶ πρόξενοι τὴν δεξιὰν καὶ οἱ ἀγροτικοὶ προϊστάμενοι τὴν ἀριστεράν. Οἱ νεανίαι ἔφερον τὸ ἐπὶ στυλοβάτου ἄγαλμα τῆς Ἐλευθερίας, τὰ δ' ἐξ ἀνθέων τέσσαρα τόξα τεθέντα κατόπιν ἐπὶ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ γωνιῶν ἐκράτουντο ὑπὸ τῶν αὐτῶν νέων. Οἱ προστοὶ καταθέντες ἐπὶ βωμοῦ τοῦ ἀγάλματος τὰ ἐργαλεῖα τῶν καὶ τὰ ἀνθη ἐπανήλθον ἐπὶ τῆς κλίμακος τῆς μεσαίας ἐξέδρας εἰς τὰς θέσεις τῶν, πλὴν τῶν τεσσάρων προστῶν, οἵτινες παρέμειναν ἐπὶ τῆς ἐξέδρας. Εἶτα ὁ πρόεδρος τῆς Δημοτικῆς ἀρχῆς δρ. Μαρίνος Δικόπουλος, ἀνὴρ μορφώσεως καὶ παιδείας, στραφεὶς πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς προστούς, κατόπιν δὲ πρὸς τὸν λαὸν ἐξεφώνησεν ἑλληνιστὶ λόγον, πλέξας ἐγκώμιον εἰς τὴν Δημοκρατίαν. Μετὰ ταῦτα ὁ νομάρχης Ρουλιὲ ἠσπάσθη τοὺς τέσσαρας προστούς, ὧν κατέστησε δημοσίᾳ γνωστὰ τὰ ὀνόματα καὶ ἐνεχείρισεν αὐτοῖς τὸ βραβεῖον, ἀνακρουούσης τῆς μουσικῆς. Τούτων γενομένων, ἐξετελέσθησαν στρατιωτικαὶ ἀσκήσεις καὶ ἀγωνίσματα, ρήτωρ δὲ τις

ἐξεφώνησε λόγον γαλλιστί.

Τὴν κατακλιθεὶς τῆς ἐορτῆς ἐπέθηκεν ἡ Μασσαλιώτις, ψαλεῖσα ὑφ' ὅλου τοῦ παρισταμένου πλήθους, συνανακρουούσης τῆς μουσικῆς, δι' ἣν εἶχε παρασκευασθῇ ἰδιαιτέρα τις ἐν τῇ πλατείᾳ ἐξέδρα, τὸ δὲ πλῆθος χαῖρον καὶ ἀλλαλᾶζον διήρχετο τὰς φωτολούστους ἐκ τῆς γενικῆς φωτοχυσίας τῶν οἰκίων ὁδοῦ καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ παρετέθη πανθαυσία ἐκ χιλίων καὶ πλείονων πάσης τάξεως πολιτῶν, καθ' ἣν ἐπεκράτησεν ἀδελφικὴ ἀγάπη καὶ ἐνθουσιώδης εὐθυμία.

Οὕτως ἔληξεν ἡ ἐορτὴ αὕτη τῆς πολιτοκρατείας ἐπαναληφθεῖσα τὴν 9ην καὶ 10ην τοῦ μηνὸς Θερμιδώρου, κατὰ τὴν ἐθνικὴν τῆς Ἐλευθερίας ἐορτήν. Ἰχνη τῆς ἐορτῆς ταύτης ἀπαντῶμεν κατὰ τὴν ἀγροτικὴν ἐορτήν τοῦ Τρυγητοῦ, τελεσθεῖσαν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐκθέσεως, τῷ 1900 ἐν Παρίσις, καὶ εἰς τὰ πεδία τοῦ Ἀρεως, καθ' ἣν ἀνεπτύχθη ὅλη ἡ εὐφυολογία καὶ ἡ χάρις τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ.

Ζάκυνθος 1907.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ. ΖΩΗΣ

(1) Οἱ Γάλλοι δημοκρατικοί, πεσοῦσης τῆς Ἐνετοκρατίας, κατέλαβον τὴν Ζάκυνθον κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1797 καὶ παρέμειναν μέχρις Ὀκτωβρίου τοῦ 1798, ἐκδιωχθέντες ὑπὸ τῶν Ρωσσο-Τούρκων. (Πρβλ. Α. Χ. Ζώη, «Λεξικὸν φιλολογικὸν καὶ ἱστορικὸν Ζακύνθου» 1898 σελ. 164 ἐν λέξει Γάλλοι, καὶ Ἡμερολόγιον Γ. Λογοθέτου ἐν Ζακύνθῳ 1896. μελέτην Α. Χ. Ζώη ὑπὸ τίτλῳ «Ρωσσο-Τούρκοι ἐν Ζακύνθῳ»).

(2) Πλὴν τῶν δημοκρατικῶν ἐορτῶν εἰσῆλθον ἐν Ἐπτανήσῳ ἐπὶ Γάλλων καὶ τὸ δημοκρατικὸν καλενδᾶριον ἀντιστοιχοῦν πρὸς τοὺς ἡμετέρους μῆνας.

(3) Ἡ ὑπὸ τοῦ νομάρχου Ρουλιὲ τῇ 17 Δεκεμβρίου 1797 σχηματισθεῖσα Κεντρικὴ διοίκησις Ζακύνθου ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν πολιτῶν Κωνσταντίνου Γουῆς, Βικεντίου Ρενώ, Ἰωάννου Γαῖτα, Πέτρου-Φραγκίσκου Τζωρτζέτου καὶ Παύλου Κλάδη.

(4) Αὕτη ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν πολιτῶν Γρ. Μαρίνου Δικοπούλου, Πέτρου Δραγῶνα, δρ. Γεωργίου Πλανιτέρου, Στυλ. Μιχαλίτη, Νικολάου Δραγανίγου Σιγούρου, δρ. Ναθαναὴλ Τερτσέτη, Δημήτρη Πυρρῇ καὶ δρ. Ἀν. Φλαμπουράρη, γραμματέως. Τούτοις προσετίθεντο οἱ Ἄνδρ. Σκούφης, γραμματεὺς τῶν οικονομικῶν καὶ οἱ βοηθοὶ Ἐμμ. Κωνσταντίνης καὶ Γεωρ. Βιτάλης.

(5) Οὕτω ἐκλήθη ἡ νῦν πλατεῖα Ποιητοῦ καὶ ἄλλοτε Ἀγίου Μάρκου, διὰ τὴν ἐν αὐτῇ, τῇ 17 Δεκεμβρίου 1797, ἐμφύτευσιν τοῦ δένδρου τῆς Ἐλευθερίας, πυρποληθέντος τῇ 12 ὀκτωβρίου 1798 ἐπὶ Ρωσσο-Τούρκων.

(6) "Oga: Registro della Repubblica Francese, pag. 92 παρὰ τῷ Ἀρχιεπιφυλακείῳ Ζακύνθου.

(7) "Oga: Registro degli atti e deliberazioni dell' Amm. centrale del Dipartimento del Mare Egeo, pag. 154 παρὰ τῷ Ἀρχιεπιφυλακείῳ.

(8) Τὰ τέσσαρα ἐξοχικὰ τμήματα ἡ δῆμος ἦσαν τῶν κομῶν Καληπάδου, Κατωσταρίου, Μαχαιράδου καὶ Λιθανίας.

(9) Ἐκαστον τῶν τεσσάρων Τμημάτων ἐξέλεξεν ἀνὰ ἓνα Προστόν, ὅστις διὰ τὴν ἀρχίνουσαν, καλὴν διαγωγήν, εὐφημον ὑπόληψιν καὶ ζῆλόν του πρὸς ἐργασίαν ἐκρίθη ἄξιός να προβληθῇ ὡς πρότυπον.